

FORSKEL I MILJØREGULERING I HHV. TYSKLAND OG DANMARK

NOTAT NR. 1133

I en stald med plads til 6.000 slagtesvin, må den tyske stald have op til fire gange højere ammoniaktab end i Danmark. Ydermere er den danske landmand pålagt en ekstra omkostning på op til 25 kr. pr. gris som følge af særlige vilkår på arealerne.

INSTITUTION: VIDENCENTER FOR SVINEPRODUKTION

FORFATTER: BENT IB HANSEN
HANS KNUDT KRAG, DANBAUER¹

UDGIVET: 07. DECEMBER 2011

Dyregruppe: Slagtesvin

Fagområde: Miljø / Management

Sammendrag

På miljøområdet har EU fokus på den grænseoverskridende forurening samt truede naturværdier. Grundlaget i EU direktiverne er en mindste norm, som skal implementeres i national lov, men et EU-land må gerne skærpe kravene for egne borgere.

Den tyske regulering lægger sig tæt op ad EU-direktiverne. Det vil sige, at godkendelsesrammen er et pladsbegreb, at der alene sker vurdering og vilkårssætning af husdyranlæggets miljøpåvirkning, og at arealerne håndteres via generelle gødskningsregler.

Danmark er formentlig eneste EU-land, hvor der stilles særlige vilkår til arealerne ved godkendelse af et husdyranlæg. Det giver en kompleks og uflexibel miljølov, når loven både skal rumme en særlig dansk reguleringstænkning og samtidig overholde direktivgrundlaget. Samlet betyder det en ekstra omkostning på op til 25 kr. pr. gris sammenlignet med den regulering som fx tyskerne praktiserer.

¹ Am Wiesengrund 2, D-17912 Waren (Müritz), Tel. +49(0)39911872080 Mob. DK +4520167299, www.danbauer.de

Tilsvarende praktiserer de to lande forskellige krav til implementering af bedste tilgængelig teknologi.

Har en dansk og tysk landmand fx her i 2011 bygget en stald med plads til 6.000 slagtesvin, må ammoniaktabet være op til fire gange højere i den tyske stald. Det skyldes, at BAT-kravene for ammoniak er yderst sparsomme i Tyskland, mens der i Danmark kræves miljøteknologi i form af enten luftrensning eller forsuring for at overholde emissionsgrænseværdierne.

Forskellen i reguleringskrav giver ikke meget marked for dansk miljøteknologi på det tyske marked. For landbrugserhvervet er ens reguleringsvilkår i EU et afgørende kriterium. Ellers vil produktionen på sigt flytte til lande med de mest lempelige miljøregler. Det får hverken miljøet eller danske arbejdspladser gavn af.

EU-direktivgrundlag

Et centralt element i EU-samarbejdet er at sikre markedsadgang samt fælles konkurrenceforhold på tværs af landegrænserne, hvilket specielt fremgår af Lissabontraktatens artikel 3, stk. 3. *Unionen opretter et indre marked. Den arbejder for en bæredygtig udvikling i Europa baseret på en afbalanceret økonomisk vækst og prisstabilitet, en social markedsøkonomi med høj konkurrenceevne, hvor der tilstræbes fuld beskæftigelse og sociale fremskridt, og et højt niveau for beskyttelse og forbedring af miljøkvaliteten* [1].

På miljøområdet har EU fokus på den grænseoverskridende forurening samt truede naturværdier.

Derfor fokuserer EU-direktiverne på forurening til luft og vandmiljø, samt at virksomhederne gør brug af bedste tilgængelige teknologi (BAT). En følge af det retlige nærhedsprincip gør, at problemstillinger, som ikke er grænseoverskridende, så vidt muligt skal håndteres i national lovgivning. Fx opfattes lugt og støj som lokale forureningskilder, hvorfor disse forhold i langt højere grad forventes håndteret i national lovgivning frem for initiativ på EU-plan.

Med hensyn til naturværdier opfatter EU dette som en fælles europæisk arv, som skal bevares. Derfor har en række direktiver fokus på beskyttelse af truede naturtyper, planter, dyr, insekter mm.

Det fælles EU-direktivgrundlag er en mindste norm, som skal implementeres i national lov. Ethvert EU-land har lov til at skærpe reguleringskravene for egne borgere. Det forudsætter dog, at der ikke skabes handelshindring for udenlandske varer.

Det vurderes, at op mod 80 pct. af den danske miljøregulering har rod i EU-direktiverne. På det grundlag kan man godt udlede, at forudsætningen for lige konkurrencevilkår er til stede på tværs af landegrænserne.

Dansk miljøregulering

Et bærende element i dansk miljøregulering er dyreenheder (DE), harmoniregulering på grundlag af DE, og at der ved miljøgodkendelse af et husdyranlæg stilles særlige vilkår til arealerne.

Den danske miljøregulering bygger på andre grundpiller end tænkning i direktivgrundlaget. Det skyldes, at den danske miljøregulering har rod i Miljøbeskyttelsesloven fra 1973 [2], hvor specielt NPO-handlingsplanen [3] fra 1985 lagde grundstenene for regulering af husdyranlæg, altså lang tid før vedtagelse af de fælles EU-direktiver på miljøområdet. Den Husdyrgodkendelseslov [4] vi har i dag er derfor svær at administrere, bureaukratisk og meget uflexibel, når loven både skal rumme en særlig dansk reguleringstænkning samtidig med overholdelse af direktivgrundlaget.

Endvidere er det danske DE-begreb² en variabel. Avl, nye staldsystemer, nye fodringsmetoder og generel fremgang i effektivitet gør, at antallet af dyr som medgår til én DE hele tiden ændrer sig, når det skal modsvare 100 kg kvælstof (N) ab lager. I princippet kræves en årlig korrektion af det antal dyr, som medgår til én DE. Men denne korrektion er kun foretaget hvert 8.-10. år, hvorfor én DE for nogle dyrekategorier fx i 2009 modsvarede ned til 81 kg N, mens det for andre modsvarede op til 115 kg N eller endnu mere. Dette har betydet, at Danmark i en årrække frem til 2009 fx ikke har overholdt Nitratdirektivets [5] krav om maksimalt at udbringe 170 kg N i husdyrgødning pr. ha.

I hovedparten af EU-landene omfatter miljøgodkendelsen alene husdyranlægget, mens arealerne reguleres via generelle gødskningsregler. Danmark er formentlig eneste EU-land, som kobler arealerne sammen med miljøgodkendelse af et husdyranlæg. Ved godkendelse af husdyrbrug bruger danske myndigheder store ressourcer på, dels at vurdere og dels at stille særlige vilkår til arealerne, selvom det kun har relativ lille miljøeffekt, idet brug af husdyrgødning i stedet for handelsgødning i sig selv kun har ansvar for op til 10 pct. af dyrkede areals samlede miljøpåvirkning. Det er langt enklere at regulere arealerne via generelle regler, hvilket også praktiseres i hovedparten af EU-landene.

Tysk miljøregulering

Det tyske reguleringsregime bygger i langt højere grad på normeringen i direktivgrundlaget end tilfældet i det danske reguleringsgrundlag. Det vil sige, at godkendelsesrammen er et pladsbegreb, at der alene sker vurdering og vilkårssætning af husdyranlæggets miljøpåvirkning, og at arealerne håndteres via generelle gødskningsregler.

Ydermere administreres miljøreguleringen i Tyskland på delstatsniveau, hvorfor der fra delstat til delstat kan være forskel i vurdering, vilkårssætning, afskæringskriterier og detaljeringsniveau.

² Én DE er i perioden skiftet fra i 1986 at svare til én malkeko af stor race uden opdræt ~ ca. 85 kg N ab lager til, at én DE i 1998/2002 blev ændret til 100 kg N ab lager som følge af nitratdirektivets implementering.

Forskel i dansk og tysk miljøregulering

På grundlag af en case situation sammenlignes i det følgende, hvordan en dansk og tysk myndighed forventes at miljøvurdere et husdyranlæg i forbindelse med en miljøgodkendelse. En eventuel forskellighed i dansk og tysk miljøhåndtering værdisættes afslutningsvis i dette notat.

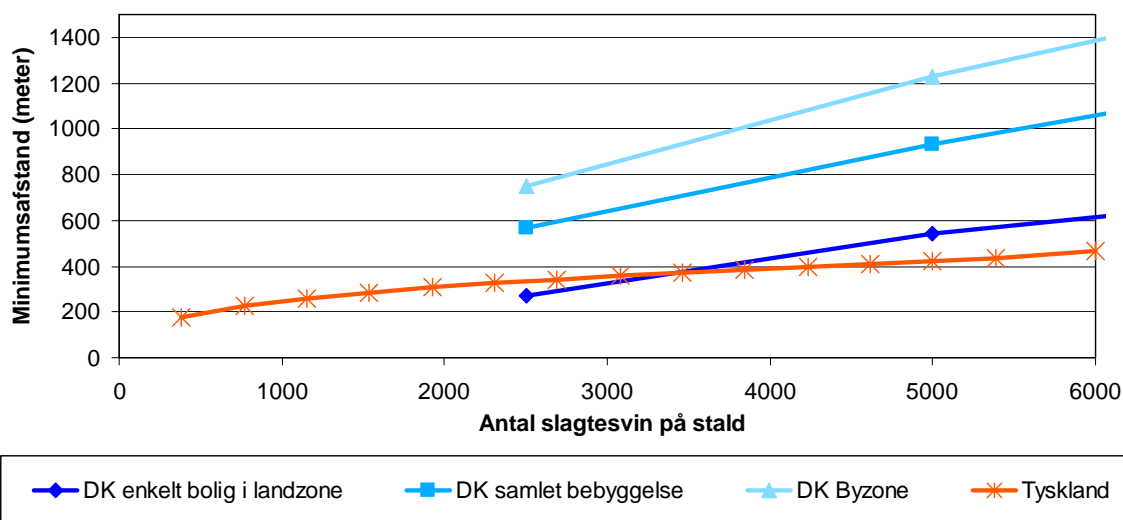
Case situation:

- Ny stald med 6.000 pladser til slagtesvin svarende til produktion af 24.000 slagtesvin/år (666 DE).
- 11 arbejdspladser i det primære landbrug (svineproduktion og slagteri).
- 20 arbejdspladser i øvrige dele af økonomien (fx landbrugskonsulenter, håndværkere, mm.)
- Øget eksportværdi svarende til 27,4 mio. kr. pr. år.

Lugtregulering

Lugtregulering af et husdyrbrug er både i Tyskland og Danmark alene normeret via national lovgivning. Som vist i både figur 1 og tabel 1 bygger det tyske grundlag kun på begrebet "nærmeste nabo uden landbrugspligt", samt at forløbet af afstandskurven er estimeret på en anden matematisk model end den danske kurve. Ydermere afhænger det danske afstandskrav af, om det omhandler byzone og sommerhusområde, samlet bebyggelse eller enkeltbolig i Landzone. Beregnet med den danske lugtspredningsmodel "OML" skal lugtkoncentrationen for de tre typer beboelser være mindre end henholdsvis 5, 7 og 15 OU_E/m^3 mindst 99 pct. af en måneds timer (niveau for lugtkoncentration må overskrides i maksimalt 7,3 timer/måned).

Den matematiske model for beregning af geneafstand gør især en forskel ved besætninger større end 4.000 pladser, hvor grundlaget i den danske afstandskurve ekspanderer langt kraftigere end den tyske kurve. Det gør, at en dansk landmand har markant vanskeligere ved at finde en placering for et meget stort husdyranlæg end en tysk landmand.

Figur 1. Geneafstand for lugt i henholdsvis Danmark og Tyskland.

Tabel 1. Eksakt geneafstand for lugt for en stald med 6.000 pladser til slagtesvin.

Afstandskrav uden lugtreducerende miljøteknologi	Danmark		Tyskland
	Drænet gulv	Delvis fast gulv	Fuldspaltegulv*
Byzone og sommerhusområde (5 OUE/m ³)	1.350 m	1.000 m	
Samlet bebyggelse (7 OUE/m ³)	1.080 m	775 m	
Enkelbolig i landzone (15 OUE/m ³)	590 m	400 m	
Nærmeste bolig (uden landbrugspligt)			465 m

* Et fuldspaltegulv med et åbningsareal mindre end 15 pct. er i Tyskland defineret som et velfærdsgulv.

Ammoniakfølsom natur

I marts 2011 blev den danske ammoniakregulering skærpet. Fremadrettet reguleres den mest følsomme natur på grundlag af husdyrbrugets totale ammoniakbelastning. Tidligere blev alene vurderet merbelastningen som følge af planlagt udvidelse – jf. beskrivelsen af de tre natur-kategorier.

Den danske kategorisering af ammoniakfølsom natur

Kategori I natur: Omhandler Natura 2000-naturtyper, hvor et enkelt husdyrbrug maksimalt må **total**belaste med 0,2-0,7 kg N/ha/år afhængigt af andre husdyrbrugs beliggenhed i nærheden.

Kategori II natur: Omhandler større naturområder uden for Natura 2000-områderne. Er naturtyperne højmoser, lobeliesøer samt heder større end 10 ha og overdrev større end 2,5 ha. Et husdyrbrug må **total**belaste med maksimalt 1 kg N/ha/år.

Kategori III natur: Omhandler anden ammoniakfølsom § 3 natur og ammoniakfølsomme skove. Til disse naturtyper må et husdyranlæg **mer**belaste med maksimalt 1 kg N/ha/år.

Ammoniakreguleringen af store husdyrbrug har udgangspunkt i både IPPC- og Habitatdirektivet [6] & [7]. I både Danmark og Tyskland beregnes anlæggets totalbelastning i nærmeste naturpunkt af en ammoniakfølsom naturtype. Som vist i tabel 2, kræver de tyske myndigheder en afstand på godt 950 m til en ammoniakfølsom natur i et Natura2000 område, hvilket umiddelbart er mere skærpet end de danske afstandskrav. I praksis vil en kortlægning af områdets flora afklare, om der findes ammoniakfølsomme planter. Er der ikke ammoniakfølsom natur, kan der godt gives tilladelse til etablering af en svineproduktion. I Tyskland er det endvidere muligt at samle ventilationsluften i høje afkast, hvilket vil reducere afstandskravet, som følge af en bedre spredning af afgangsluften.

Men som det også fremgår af tabel 2, er forudsætningerne vidt forskellig i de to lande. I dette case-landbrug svarer det danske BAT-krav til en maksimal ammoniakemission på 0,22 kg NH₃-N/gris (5.280 kg NH₃-N/år ud af anlægget), mens man i Tyskland regner med en fast emissionsfaktor på 3,01 kg NH₃-N/sti-plads (18.060 kg NH₃-N/år ud af anlægget). Den tyske BAT-vurdering har ikke fokus på ammoniak, hvorfor den beregnede ammoniakemission fra den tyske stald næsten er fire gange højere end fra den danske stald (tysk emissionsfaktor er alene ammoniaktab fra stald, mens tab under opbevaring i lager ikke medregnes), hvorfor det tyske afstandskrav til den følsomme natur ville blive reduceret væsentligt, hvis den tyske stald skulle overholde de danske BAT-krav.

Tabel 2. Eksakt afstandskrav til ammoniakfølsom natur for en stald med 6.000 pladser til slagtesvin.

Specifikt ammoniakkrav	Danmark		Tyskland	
	Ammoniakfølsom natur	BAT-krav 0,22 kg NH ₃ -N/gris	Ammoniakfølsom natur	Generelt krav 3,01 kg NH ₃ -N/sti pl.*
K1: Natura2000 (som total belastning)	0,7 N/ha/år (1 bedrift)	595 m	10 µg/m ³ total belastning	954 m
	0,4 N/ha/år (2 bedrifter)	790 m		-
	0,2 N/ha/år (> 2 bedrifter)	1.170 m		-
K2: Større heder/overdrev	1 kg N/ha/år (total belastning)	495 m	-	-
K3: § 3 natur/følsom skov	1 kg N/ha/år (mer belastning)	495 m	3 µg/m ³ mer belastning	-
Emission ud af anlæg**		5.280 kg NH₃-N/år		18.060 kg NH₃-N/år

* I Tyskland regnes med en fast faktor for ammoniakemission på 3,64 kg NH₃ pr. stiplads (svarer til 3,01 kg NH₃-N/stiplads)

** Det danske BAT-krav omfatter emission fra både stald og lager, mens emissionen i Tyskland kun omfatter emission fra stald.

Arealer og håndtering af husdyrgødning

Ifølge Nitratdirektivet [5] må der fra husdyrgødning maksimalt udbringes 170 kg N/ha/år.

IPPC direktivets rækkevidde [6] omfatter kun godkendelseskrav af husdyranlæg inklusiv gylleopbevaring. Arealer til udbringning af husdyrgødning er p.t. ikke omfattet af godkendelsespligt, hvorfor de fleste EU-lande alene praktiserer en godkendelsesproces af selve husdyranlægget, mens arealerne som udgangspunkt reguleres via generelle gødskningsregler. Som vist i tabel 3 og 4 lægger det tyske reguleringsregime sig relativt tæt op ad direktivgrundlaget. Godkendelsen omhandler alene husdyranlægget, mens arealerne reguleres via generelle gødskningsregler.

Tabel 3. Krav til håndtering af husdyrgødning og særlige forhold vedrørende det dyrkede areal.

	Danmark	Tyskland
Udbragt N fra svinogødning	140 kg N/ha	170 kg N/ha
Opbevaringskrav	9 mdr.	6-9 mdr. afhængig af region
N-udnyttelse af svinogylle	75 % af N i gyllen	60-65 % af N i gyllen
Kvælstof*	Nitratkort (3 zoner)	Generel gødskningsregel
N-udvaskning (dyretryk)*	Ikke stige i forhold til 2007	Ingen
Ejerkrav til jord	Ingen, men harmonikrav	Ingen, men harmonikrav

* Danmark stiller særlige vilkår til arealerne for enten at reducere eller helt neutralisere husdyrgødningens miljøpåvirkning.

Danmark er formentlig eneste EU-land, som kobler arealerne sammen med miljøgodkendelse af et husdyranlæg. Ved godkendelse af et husdyrbrug bruges 25 pct. af sagsbehandlingstiden på at stille særlige vilkår til arealerne, selvom det kun medfører en relativ lille miljøeffekt. Den danske regulering omfatter både fosforkrav og vilkår om tiltag i form af flere efterafgrøder eller reduceret gødskningsnorm for enten at reducere eller helt at neutralisere husdyrgødningens miljøpåvirkning i forhold til miljøpåvirkningen fra et rent planteavlbrug baseret på handelsgødning.

Den særlige danske kobling med at inddrage arealerne i miljøgodkendelsen af et husdyrbrug giver en unødvendigt bureaukratisk og ufleksibelt reguleringsregime, når lovgivningen både skal rumme en særlig dansk reguleringstænkning samtidig med, at direktivgrundlaget skal overholdes.

Myndighedshåndtering

Ifølge IPPC direktivet [6] kræves et husdyranlæg miljøgodkendt inklusiv BAT-vurderet, hvis anlægget har mere end 2.000 pladser til slagtesvin over 30 kg svarende til produktion af ca. 8.000 slagtesvin/år.

Danmark praktiserer en langt mere vidtgående regulering, idet der er krav om miljøgodkendelse af anlæg større end 75 DE svarende til ca. 675 pladser til slagtesvin og en årlig produktion af ca. 2.700 slagtesvin. Et husdyrhold større end 75 DE skal overholde samme miljøkrav som et IPPC godkendelsespligtigt husdyranlæg inklusiv BAT-krav, og godkendelsen omfatter også arealvurdering.

Som vist i tabel 4 har Tyskland godkendelsespligt for anlæg større end 1.500 pladser til slagtesvin, hvilket også er mindre end godkendelsesgrænsen ifølge IPPC direktivet. I Tyskland skærpes miljøkravene med stigende besætningsstørrelse.

Tabel 4. Myndighedshåndtering ved miljøgodkendelse af et husdyrbrug.

	Danmark	Tyskland
IPPC grænse: 2.000 pladser (pl.) (8.000 slagtesvin/år)	Forenklet: mindre end 75 DE (675 pl.) Godkendelse: større end 75 DE (675 pl.) større end 210 DE (1.900 pl.)	Forenklet: mindre end 1.500 pl. Godkendelse: større end 1.500 pl. større end 2.000 pl. større end 3.000 pl.
Godkendelse	Både anlæg og arealer	Kun anlæg Areal ~ generelle regler
Myndighedsbehandling	9-24 mdr. (15 mdr. i gennemsnit)	6 mdr. når fuld oplyst
Påklaget	20-25 % påklages	50 %, klagetid 6 uger
Klagenævn ~ sagstid	443 dg. (op til 3-4 år)	Erörteringstermin
Omk. miljøgodkendelse	120.000 kr. Kommune: 100 timer Miljøkonsulent: 100 timer Landmand: 30 timer	Meget individuel afhængig af størrelse, undersøgelsesbehov og indsigelser mm. 375.000 kr. plus offentlig omkostning (omfatter også byggegodkendelse mv.)
Godkendelsesramme	Antal dyr samt DE 24.000 slagtesvin / 666 DE	Antal pladser, stigende krav ved stigende størrelse

Den tyske godkendelsesramme er på grundlag af antal pladser (direktivgrundlag), mens den danske godkendelse er låst på både antal dyr, et bestemt vægtinterval og et antal DE. På det grundlag kan en tysk landmand altid have fuld udnyttelse af sin stald, mens en dansk landmand i sin godkendelse skal fremskrive forventet produktionsomfang 8 år frem som følge af effektivitetsfremgang (+ 8-10 pct.), hvis han vil udnytte sine stalde 100 pct. Det inkluderer redegørelse for 8-10 pct. ekstra harmoniareal. Dette areal bliver der reelt aldrig brug for, idet kvælstofudskillelsen ab lager samlet set ikke øges.

Den danske Husdyrgodkendelseslov [4] er svær at administrere, bureaukratisk og meget ufleksibel, som følge af at loven både skal rumme en særlig dansk reguleringstænkning samtidig med, at EU-

direktiverne skal overholdes. Som vist i tabel 4, har det også medført lange sagsbehandlingstider i en række kommuner, samt at op mod 25 pct. af afgørelserne efterfølgende er påklaget, hvilket yderligere forlænger sagsbehandlingstiden væsentligt.

Det danske klagesystem er baseret på en juridisk vurdering af, om afgørelsen er sket på rette hjemmelsgrundlag, og om vurderingerne er foretaget på et juridisk korrekt grundlag – fx en konkret vurdering som følge af krav ifølge Habitatdirektivet [7].

I Tyskland er sagsbehandlingstiden 6 måneder, når sagen er fuldt oplyst, hvilket også omfatter byggegodkendelse, som kører parallel med miljøansøgningen. Ansøgningen er derfor mere vidtgående end i Danmark. På det grundlag koster det også mere at opnå en miljøgodkendelse i Tyskland, men det omfatter som beskrevet også en byggegodkendelse.

”Erörterungstermin” er navnet for det tyske klagesystem. Det bygger på nogle helt andre principper end det danske system. I Tyskland behandles alle klager på et stormøde med deltagelse af myndigheder og andre centrale aktører. Langt de fleste klager afvises som værende ubegrundede. Kun såfremt der er sket formelle fejl ved behandlingen af ansøgningen eller der kan skabes en berettiget tvivl, vil myndighederne genvurdere sagen. Får klagerne ikke medhold, meddeles tilladelse få uger efter mødets afholdelse. Det opleves at miljøorganisationerne i højere grad har juridiske eksperter til at vurdere sagsbehandlingen og formulere indsigelser. Det øger myndighedernes usikkerhed og kan trække sagsbehandlingen i langdrag.

Værdisætning af forskel i dansk og tysk miljøregulering

Både Danmark og Tyskland har indbygget en regulering baseret på geneafstand for lugt, samt afstandskrav til ammoniakfølsom natur. Kun hvis man ikke overholder nødvendig geneafstand, er der behov for yderlig investering i miljøteknologi for at overholde beskyttelsesniveauet. Som vist i tabel 5, er der ikke forskel i miljøomkostning mellem de to lande, om end vurdering af geneafstande for lugt er mere lempelig i Tyskland end i Danmark (specielt ved anlæg større end 4.000 pladser til slagtesvin).

I Danmark må det koste op til 8 kr. pr. slagtesvin at opfylde BAT-kravet til ammoniak. Tyske BAT-krav har ikke fokus på ammoniak, hvorfor de tyske landmænd ikke bebyrdes med denne miljøomkostning.

Den tyske arealregulering er alene baseret på generelle regler, og der må udbringes op til 170 kg N/ha. Den danske arealregulering vil i visse landsdele omfatte særlige vilkår om tiltag i form af enten flere efterafgrøder eller reduceret gødskningsnorm for enten at reducere eller helt at neutralisere husdyrgødningens miljøpåvirkning i forhold til påvirkningen fra et planteavlsbrug baseret på brug af handelsgødning. Skal hele husdyrgødningens miljøpåvirkning neutraliseres, medfører det en ekstra omkostning på 5-11 kr. pr. slagtesvin. Derudover må der i Danmark kun udbringes 140 kg N/ha,

hvilket medfører en ekstra omkostning på 2-4 kr. pr. slagtesvin til både at udbringe ekstra handelsgødning samt ekstra transport af gylle, som følge af at gyllen skal udbringes på et større areal.

Tabel 5. Ekstra miljøomkostninger, kr. pr. slagtesvin.

± forhold, kr./slagtesvin	Danmark	Tyskland
Lugt geneafstand	0 kr. (lokalisering vigtig)	0 kr. (lokalisering vigtig)
Ammoniakfølsom natur	0 kr. (lokalisering vigtig)	0 kr. (lokalisering vigtig)
Ammoniak-krav (BAT)	8 kr. (BAT-omkostning)	0 kr. (BAT-omkostning)
Arealvurdering	0-10 kr. (særlig arealregulering, dyretryk)	0 kr. (alene generelle regler)
Gødningshåndtering/jord	2-4 kr. (maks. 1,4 DE/ha)	0 kr. (170 kg N/ha – direktivgrundlag)
Myndighedshåndtering	1-10 kr. (ufleksibel godkendelsesramme)	0 kr. (pladsbegreb – direktivgrundlag)
Forskel i miljøomkostning	15-25 kr. højere miljøomkostning	

I den danske godkendelsesramme låses produktionsgrundlaget på både antal dyr, et bestemt vægtinterval og et antal DE. Det gør, at mange over tid ikke kan have fuld udnyttelse af deres stalde. Set over en tiårig periode svarer dette til en omkostning på op mod 10 kr. pr. slagtesvin. Det er alene de danske landmænd, som bebyrdes med denne reguleringsomkostning, som følge af en særlig dansk ufleksibel godkendelsesramme, som ikke formår at håndtere den årlige effektivitetsfremgang.

Konklusion

Grundlaget i EU-direktiverne er en mindste norm, som skal implementeres i national lov. Som nævnt indledningsvis har et EU-land lov til at skærpe kravene for egne borgere. Eksempelvis miljøgodkender de fleste EU lande alene husdyranlægget, mens arealerne for udspredd husdyrgødning reguleres via generelle gødskningsregler.

Danmark er formentlig eneste EU-land, som kobler arealerne sammen med miljøgodkendelse af et husdyranlæg, hvilket giver en kompleks og ufleksibel miljølov, når den danske lov både skal rumme en særlig dansk reguleringstænkning og samtidig overholde EU-direktivgrundlaget.

Det tyske reguleringsregime lægger sig relativt tæt op ad direktivgrundlaget. Godkendelsen er på grundlag af antal pladser (både IPPC og VVM direktivet [7] & [8] bygger på et pladsbegreb) og omhandler alene husdyranlægget, mens arealerne reguleres via generelle gødskningsregler.

Især den danske regeltænkning med at arealerne indgår som en del af miljøgodkendelsen, gør den danske miljølov kompleks, bureaukratisk og svær at administrere. Der er megen fokus på detaljeret særregler, som i sig selv giver megen lille miljøeffekt. Som vist i tabel 5, er det specielt de danske særregler på arealerne, som er årsag til en ekstra omkostning på op til 25 kr. pr. gris sammenlignet med den langt mere direktivnære regulering som fx tyskerne praktiserer.

Forskellen skyldes i høj grad, at en tysk stald godkendes på grundlag af et antal stipladser, og at der ikke gives særlige vilkår på arealerne. Den tyske landmand kan til enhver tid udnytte sin stald 100 pct., og her er ingen diskussion om dyretryk. Som fremlagt i anbefalingerne fra Husdyrreguleringsudvalget [9], kan der opnås et forenklingspotentiale ved, at den danske miljølov bygger på en mere direktivnær regulering. En sådan ændring kan sagtens gennemføres uden, at det går ud over miljøbeskyttelsen.

Desuden håndteres BAT-kravene meget forskelligt i de to lande. Har en dansk og tysk landmand fx her i 2011 bygget en stald med plads til 6.000 slagtesvin, må ammoniaktabet være op til fire gange højere i den tyske stald. Det skyldes, at BAT-kravene for ammoniak er yderst sparsomme i Tyskland, mens der i Danmark kræves miljøteknologi i form af enten luftrensning eller forsuring for at overholde emissionsgrænseværdien. Denne forskel i reguleringskrav giver ikke meget marked for dansk miljøteknologi på det tyske marked.

For landbrugserhvervet er ens reguleringsvilkår i EU et afgørende kriterium. Ellers vil produktionen på sigt flytte til lande med mest lempelige miljøregler. Det får hverken miljøet eller danske arbejdspladser gavn af.

Referencer

- [1] Lissabontraktaten. Sammenskrevet med det gældende traktatgrundlag, artikel 3, stk. 3 (Unionens mål).
- [2] Lov nr. 372 af 13. juni 1973 om miljøbeskyttelse. (Miljøbeskyttelsesloven) (historisk)
- [3] NPO-handlingsplan (1985), Gengivet i Aktuelle emner: NPO-handlingsplan og tilsyn m.v. Orientering fra Miljøstyrelsen nr. 4, 1985, 27 pp. (ISBN nr. 87-503-5658-5).
- [4] Lovbekendtgørelse nr. 1486 af 4. december 2009. Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug. (Husdyrgodkendelsesloven).
- [5] Nitratdirektivet. Rådets direktiv 91/676/EØF af 12. december 1991 om beskyttelse af vand mod forurening forårsaget af nitrater, der stammer fra landbruget.
- [6] IPPC direktivet. Rådets direktiv 2008/1/EF af 15. januar 2008 om integreret forebyggelse og bekæmpelse af forurening.
- [7] Habitatdirektivet. Rådets direktiv 92/43/EØF af 21. maj 1992 om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter.
- [8] VVM direktivet. Rådets direktiv 85/337/EØF af 27. juni 1985 om vurdering af visse offentlige og private projekters indvirkning på miljøet.
- [9] Anbefalinger fra Husdyrreguleringsudvalget. Miljøstyrelsen J.nr. 1240-80, juni 2011